

Redactioneel

Je hoeft maar om je heen te kijken om te zien dat het karakter van de ruimte aan het veranderen is. In dit gehele nummer van AGORA staat het gebruik van de ruimte centraal. Is Nederland werkelijk te vol? Moet verdere uitdijning van steden en voorsteden voorkomen worden? Of hebben we nog ruimte genoeg en brengt verdere verstedelijking juist een bepaalde charme met zich mee? Hoe gaat men in Vlaanderen, een regio met minstens zo grote ruimteproblemen als Nederland, eigenlijk met deze problematiek om? De meningen over ruimtegebruik en ruimtelijke inrichting zijn sterk verdeeld.

In een vraaggesprek geeft architect Wiel Arets een ongebruikelijke visie op de ruimtelijke toekomst van Nederland. Hij is van mening dat Nederland nog lang niet vol is. Nederland zou volgens hem juist beter af zijn met veertig miljoen inwoners. Dan zouden eindelijk 'echte' steden gebouwd kunnen worden en zou het openbaar vervoer veel beter functioneren. Waar Arets vooral pleit voor geconcentreerde verstedelijking, is de huidige praktijk er meer een van 'overall een beetje groei'. In Zeeland is nu nog veel open ruimte, maar hoe lang nog? Geertje van der Krogt zet vraagtekens bij de noodzaak van rondwegen en bedrijventerreintjes en de gevolgen voor het karakteristieke Zeeuwse polderlandschap. Marco Bontje gaat op zoek naar de oplossingen die de Vijfde Nota biedt voor de toekomstige ruimtelijke inrichting van Nederland. Het lijkt er echter sterk op dat de Vijfde Nota meer nieuwe vragen oproept dan antwoorden geeft.

Saskia Heins geeft haar visie op de vraag of het Nederlandse landschap open moet blijven of toch maar worden volgebouwd. Uit haar promotie-onderzoek blijkt dat er veel animo is om buitenaf te wonen. Of vormt het bouwen van woonmilieus met een landelijke uitstraling in het stedelijke gebied, het zogenaamde pseudo-platteland, een alternatief? Ook zou gedacht kunnen worden aan hergebruik van boerderijen.

Femke Daalhuizen bekijkt in haar artikel of herbestemming van agrarische gebouwen een instrument voor efficiënt ruimtegebruik is of een vrijbrief voor plattelandsvernieling.

Marinka van Vliet gaat in op de mogelijkheden die meervoudig ruimtegebruik bieden. Wat zijn de knelpunten en kansen van meervoudig ruimtegebruik? Of is het beter om te spreken van 'dubbelzinnig' ruimtegebruik? Ties Teeuwen is in zijn afstudeeronderzoek ingegaan op het beheren van de open ruimte. In zijn artikel belicht hij een nieuwe benadering voor het beheer van hoogwaardige stedelijke locaties: 'asset management'.

Naast de Nederlandse situatie wordt ook de stand van de Vlaamse ruimtelijke ordening onder de loep genomen. Anne-Leen Op de Beeck bespreekt de recente ontwikkeling van de Vlaamse ruimtelijke ordening en gaat in het bijzonder in op de problematiek van de zonevreemde woningen. Tom Coppens behandelt in zijn artikel een andere grootverbruiker van ruimte: de detailhandel. In Vlaanderen lijkt de detailhandel steeds meer in de richting van de periferie te verschuiven. Is dat een wenselijke ontwikkeling?

Binnenwegplein, Rotterdam (Bron: Jacco van Golde)

